

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Załącznik nr 17 do Standardu asystencji osobistej osoby z niepełnosprawnością

Zestawienie rekomendowanych szkoleń uzupełniających dla asystentów osobistych

Poniżej przedstawiamy zestaw przykładowych szkoleń uzupełniających rozwijających wiedzę i umiejętności asystentów osobistych. Wybór konkretnego szkolenia wynika z potrzeb osoby wspieranej przez asystenta osobistego. We wszystkich szkoleniach muszą być uwzględnione zasady przyjęte w Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, w tym w szczególności zasada podmiotowości oraz prawo do niezależnego życia.

Rekomendujemy, aby w szkoleniach brała aktywny udział osoba z niepełnosprawnością, której dotyczy szkolenie. W miarę możliwości powinna być to osoba wspierana przez asystenta biorącego udział w szkoleniu.

1. Pierwsza pomoc (szkolenie obowiązkowe)

W szkoleniu powinny być uwzględnione elementy pierwszej pomocy szczególnie przydatne w codziennym wspieraniu osób z niepełnosprawnością, z uwzględnieniem następujących sytuacji:

- atak epilepsji,
- atak paniki,
- zakrztuszenie,
- okresowa utrata świadomości,
- hipoglikemia i hiperglikemia,

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

- nagłe pogorszenie stanu zdrowia użytkownika, niemożność kierowania własnym ciałem przez osobę z niepełnosprawnością,
- przenoszenie osoby z niepełnosprawnością i wsparcie w zmianie pozycji ciała, w tym: podstawowe akcesoria i sprzęt usprawniające mobilność osoby z niepełnosprawnością, ułatwiające wsparcie, tj. maty antypoślizgowe, dyski obrotowe, krzesła kąpielowe, podnośnik transportowy,
- konieczność ewakuacji osoby z niepełnosprawnością w sytuacji zagrażającej jej życiu lub zdrowiu,
- obserwacja i kontrola podstawowych parametrów życiowych, w tym mierzenie poziomu cukru, ciśnienia, sprawdzanie tętna i saturacji,
- BHP we wspieraniu osoby z niepełnosprawnością.

2. Szkolenia z wykonywania konkretnych czynności medyczno – pielęgnacyjnych

Szkolenia są adresowane do asystentów, wspierających osoby wymagające wykonywania czynności medyczno – pielęgnacyjnych. Szkolenie może dotyczyć wykonywania tylko jednej czynności z poniższego katalogu lub kilku czynności jednocześnie. Szkolenie może przeprowadzić wyłącznie osoba posiadające czynne uprawnienia medyczne.

Przedmiotem szkolenia powinny być w szczególności?

- podawanie leków drogą doustną, doodbytniczą lub przez skórę (wcieranie),
- podawanie leków drogą wziewną (nebulizatory, inhalatory ciśnieniowe z dozownikiem pojedynczych dawek, z dozownikiem uruchamiającym wdech, inhalatory proszkowe),
- profilaktyka przeciwoleżynowa,
- odśluzowywanie dróg oddechowych, w tym czyszczenie rurki tracheostomijnej,

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

- żywienie dojelitowe i dożołądkowe przez zgłębnik lub gastrostomię, w tym PEG (metodą porcji),
- stosowanie okładów i kompresów,
- zmiana opatrunku,
- iniekcja insuliny (tzw. penami insulinowymi),
- cewnikowanie cewnikami zewnętrznymi oraz wewnętrznymi jednorazowymi,
- realizacja innych zaleceń lekarskich według wskazań użytkownika.

3. Szkolenie z zakresu radzenia sobie z sytuacjami kryzysowymi w relacji użytkownik – asystent osobisty

Szkolenie powinno zawierać następujące zagadnienia:

- analiza zachowań zakłócających relacje międzyludzkie,
- rozwijanie samoświadomości w zakresie potrzeb, emocji i reakcji w relacjach interpersonalnych,
- samoregulacja, reagowanie na sytuacje stresowe,
- skuteczne komunikowanie się,
- budowanie relacji z innymi przy jednoczesnym pozostaniu w zgodzie z samym sobą,
- sytuacje trudne w pracy asystenta osobistego.

4. Szkolenie z bezpiecznej asekuracji osób z niepełnosprawnością ruchową

W szkoleniu należy koncentrować się na:

- bezpiecznym prowadzeniu wózka,
- przenoszeniu osoby z niepełnosprawnością z wózka na łóżko i odwrotnie, na krzesło, pod prysznic.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

Fizjoterapeuta prowadzący szkolenie powinien przed szkoleniem otrzymać informację o rodzaju niepełnosprawności osoby wspieranej, opinię fizjoterapeutyczną użytkownika. Szkolenie powinno być przeprowadzone przy obecności i czynnym udziale osoby wspieranej przez asystenta osobistego. Zalecamy połączenie wprowadzenia teoretycznego z praktycznymi ćwiczeniami realizowanymi przy wspieraniu osób z niepełnosprawnością ruchową.

W trakcie szkolenia fizjoterapeuta powinien ocenić sprzęt, z którego korzysta osoba z niepełnosprawnością, udzielić wskazówek w zakresie jego właściwego użytkowania i bezpiecznej asekuracji osoby z niepełnosprawnością. Warto również uwzględnić profilaktykę przeciwoleżynową.

5. Komunikacja wspomagająca i alternatywna (z uwzględnieniem sygnałów uprzedzających)

Szkolenie w części teoretycznej powinno wyjaśniać:

- czym jest AAC,
- jakie są jego rodzaje,
- jak wspomagać dzieci i dorosłych w porozumiewaniu się ze światem, dając im narzędzie wspomagające komunikację zależnie od możliwości. Należy przy tym dokonać przeglądu wybranych metod komunikacji.

W części praktycznej uczestnik powinien wziąć udział w warsztacie obejmującym poszczególne etapy wprowadzania nowych narzędzi do porozumiewania się, szukać sposobu na stworzenie takiego systemu dla danej osoby, by było ono dla niego optymalne i możliwe do stosowania, biorąc pod uwagę rozwój poznawczy i możliwości motoryczne użytkowników. Uczestnik uczy się:

- jak być partnerem komunikacyjnym,

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

- jak organizować sytuacje sprzyjające wymianie komunikatów,
- jak rozwiązywać potencjalne problemy, które mogą pojawić się we współpracy z użytkownikiem.

5. Praca z osobami niewidomymi lub słabowidzącymi

Uczestnik szkolenia powinien uzyskać wiedzę:

- jak wspierać osobę z niepełnosprawnością wzroku;
- jak zorganizować przestrzeń, aby była przyjazna dla osób niewidomych lub słabowidzących;
- jak zorganizować stanowisko pracy osoby niewidomej lub słabowidzącej.

Warto, żeby szkolenie było realizowane w obecności i przy aktywnym udziale użytkownika z naruszoną sprawnością wzroku. Pozwala to na dostosowanie treści szkolenia do indywidualnych potrzeb użytkownika asystencji osobistej.

6. Współpraca z rodziną i osobami wspierającymi osobę z niepełnosprawnością

Szkolenie powinno zawierać analizę zachowań w sytuacjach, gdy np.:

- rodzic / inna bliska osoba utrudnia współpracę asystenta osobistego i użytkownika,
- rodzic / inna bliska osoba jest nadopiekuńczy i utrudnia lub zabrania udziału w aktywnościach preferowanych przez użytkownika,
- rodzic / inna bliska osoba wymaga realizacji działań wykraczających poza ustalony zakres czynnościowy asystencji osobistej,
- rodzic / inna bliska osoba nie akceptuje asystenta osobistego zgłoszonego przez użytkownika.
- w rodzinie pojawia się przemoc fizyczna, psychiczna lub ekonomiczna.

„Aktywni niepełnosprawni – narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”

7. Wsparcie osób z niepełnosprawnością intelektualną

Celem szkolenia powinno być:

- odkrycie indywidualnego potencjału osoby z niepełnosprawnością intelektualną,
- poznanie metod oraz umożliwienie im realizacji naturalnej potrzeby aktywności,
- umożliwienie bądź poprawa komunikacji z otoczeniem,
- wypracowanie i wzmocnienie kluczowych umiejętności niezbędnych w codziennym funkcjonowaniu,
- ćwiczenia nowo nabytych umiejętności, między innymi responsywny wzorzec komunikacji z użytkownikami oraz umiejętność włączania inicjatyw użytkownika do realizacji planu wsparcia.

8. Wsparcie osób w spektrum autyzmu

Szkolenie powinno traktować o potrzebach, potencjałach oraz trudnościach doświadczanych przez osoby w spektrum autyzmu. Powinno wynikać z relacyjnego podejścia, uwzględniania podmiotowości, pracy na zasobach, niwelowaniu barier w oparciu o prawno-człowieczy model niepełnosprawności.